

FILOLOGIA POLSKA 2022 (8)

ROCZNIKI NAUKOWE
UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

poetyka język
dydaktyka
poezja kultura
autobiografia region
pedeutologia język bio
pedeutologia
leksyka język
biografie język
dydaktyka
proza polszczyzna lit
polszczyzna literatura
pedeutologia regionalia
literatura poezja
pedeutologia poezja
kultura leksyka
polszczyzna kultura aut
proza pr
poezja postać nauczyciela
język poe
regionalia etykieta
polszczyzna
pedeutologia bi
etykieta język
postać nauczyciela
regionalia etykieta
literatura
postać nauczyciela
autobiografia
postać nauczyciela
język dydaktyka
poezja dydaktyka
pedeutologia dydaktyka
poetyka regionalia
leksyka etykieta językowa
proza regionalia
leksyka P
biografie p
polszczyzna
poetyka poetyka
etykieta język
etykieta język
autobiografia
autobiografia dydaktyka leksyka
postać nauczyciela
literatura autobio
literatura

*Pani Doktor Anecie Narolskiej –
na pamiątkę i z podziękowaniem*

RADA NAUKOWA

Dejan Ajdačić (Uniwersytet Łódzki), Piotr Borek (Uniwersytet im. KEN w Krakowie), Marian Bugajski (Uniwersytet Zielonogórski), Zbigniew Chojnowski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Tetiana Czernysz (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kijów, Ukraina), David Frick (University of California, Berkeley, USA), Alfred Gall (Johannes Gutenberg University Mainz, Moguncja, Niemcy), Leszek Jazownik (Uniwersytet Zielonogórski), Sergij Jermolenko (O.O. Potebnia Institute of Linguistics in Kyiv, Kijów, Ukraina), Ałła Krawczuk (University of Lviv, Lwów, Ukraina), Sławomir Kufel (Uniwersytet Zielonogórski), Leszek Libera (Uniwersytet Zielonogórski), Krzysztof Maćkowiak (Uniwersytet Zielonogórski), Małgorzata Mikołajczak (Uniwersytet Zielonogórski), Wołodimir Morenec (National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kijów, Ukraina), Marek Nalepa (Uniwersytet Rzeszowski), Teresa Podemska-Abt (University of South Australia, Adelaide, Australia), Olena Polishchuk (Ivan Franko National University in Zhytomyr, Żytomierz, Ukraina), Marta Ruszczyńska (Uniwersytet Zielonogórski), Richard Šipek (Library of National Museum in Prague, Praga, Czechy), Marie Sobotková (Palacký University, Olomouc, Ołomuniec, Czechy), Anna Szóstak (Uniwersytet Zielonogórski), Bogdan Trocha (Uniwersytet Zielonogórski), Marzanna Uździcka (Uniwersytet Zielonogórski), Katarzyna Węgorowska (Uniwersytet Zielonogórski), Alois Woldan (University of Vienna, Wiedeń, Austria), Wiesław Wydra (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Krzysztof Zajas (Uniwersytet Jagielloński), Nataliia Zhukova (National Technical University of Ukraine, „Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kijów, Ukraina)

ZESPÓŁ RECENZENCKI

Iwona Benenowska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Krzysztof Biliński (Uniwersytet Wrocławski), Piotr Briks (Uniwersytet Szczeciński), Bogdan Burdziej (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), Małgorzata Dawidziak-Kładoczna (Uniwersytet Wrocławski), Natalia Demianenko (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kijów, Ukraina), Izabela Domaćuk-Czarny (Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), Tetiana Dowżok (Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kijów, Ukraina), Michał Drożdż (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), Ewelina Drzewiecka (Instytut Sławiastyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie), Elżbieta Dutka (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Jan Galant (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Przemysław Gębal (Uniwersytet Warszawski), Grażyna Halkiewicz-Sojak (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), Dorota Heck (Uniwersytet Wrocławski), Joanna Kamper-Warejko (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Jolanta Klimek-Grądzka (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), Elżbieta Konończuk (Uniwersytet w Białymstoku), Tomasz Korpysz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Dorota Kozaryn (Uniwersytet Szczeciński), Ewa Krawiecka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Katarzyna Krzak-Weiss (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Grzegorz Kubski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Michał Kuran (Uniwersytet Łódzki), Zdzisław Lec (Uniwersytet Szczeciński), Jarosław Ławski (Uniwersytet w Białymstoku), Kazimierz Maciąg (Uniwersytet Rzeszowski), Joanna Migdał (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Mirosława Ołdakowska-Kufel (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II), Jolanta Pasternak (Uniwersytet Rzeszowski), Franciszek Pilarczyk (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim), Katarzyna Sicińska (Uniwersytet Łódzki), Mirosław Strzyżewski (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), Ewa Szkuclarek-Śmiechowicz (Uniwersytet Łódzki), Joanna Szydłowska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), Jolanta Tambor (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Witalij Zacharow (Borys Grinchenko Kyiv University, Kijów, Ukraina), Rafał Zarębski (Uniwersytet Łódzki), Grażyna Zarzycka (Uniwersytet Łódzki), Monika Zaśko-Zielińska (Uniwersytet Wrocławski), Kwiryna Ziemia (Uniwersytet Gdański), Leszek Zwierzynski (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Barbara Zwolińska (Uniwersytet Gdański)

REDAKTOR NACZELNY

Radosław Szytber

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO

Monika Kaczor, Aneta Narolska

SEKRETARIAT ROCZNIKA

Katarzyna Grabias-Banaszewska, Agnieszka Gruszka, Monika Kaczor, Irmina Kotlarska, Aneta Narolska, Dorota Szagun, Nataliia Zotova, Kamil Banaszewski

REGIONALIA LUBUSKIE (szefowa rubryki)

Mirosława Szott

ADRES REDAKCJI

Uniwersytet Zielonogórski, Instytut Filologii Polskiej (sekretariat, pok. 212)
65-762 Zielona Góra, al. Wojska Polskiego 69
(korespondencję prosimy zaopatrywać w dopisek: „Filologia Polska. Rocznik”)

Drukowana postać rocznika jest jego wersją podstawową

SERWIS INTERNETOWY

<http://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl>

FILOLOGIA POLSKA 2022 (8)

**ROCZNIKI NAUKOWE
UNIwersytetu Zielonogórskiego**

REDAKCJA NAUKOWA ZESZYTU

Irmina Kotlarska
Anastazja Seul

RADA WYDAWNICZA

Andrzej Pieczyński (przewodniczący), Andrzej Bisztyga,
Bogumiła Burda, Eugene Feldshtein, Beata Gabryś,
Magdalena Gibas-Dorna, Jacek Korentz, Tatiana Rongińska,
Franciszek Runiec (sekretarz)

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

REDAKCJA JĘZYKOWA

Beata Szczeszek

KOREKTA

Monika Nowecka
Irmina Kotlarska (język angielski)

PROJEKT TYPOGRAFICZNY, SKŁAD

Anna Strzyżewska

PROJEKT OKŁADKI

Katarzyna Grabias-Banaszewska, Anna Strzyżewska

ISSN 2450-3584

DOI (kompletnego numeru rocznika)

<https://doi.org/10.34768/fpv8.2022>

CC BY-NC-ND 4.0

Rocznik jest indeksowany w bazach: BazHum, Biblioteka Nauki, CEJSH, Index Copernicus International, pol-index (do 2021 roku), Europub, BASE, CORE, DOAJ, FBC, Google Scholar, INFO NA, ERIHPLUS, WorldCat.org. W roku 2022 eksperci Index Copernicus International poddali rocznik ewaluacji, w efekcie tytuł znalazł się w obrębie ICI Journals Master List 2021 ze wskaźnikiem ICI[alue] na poziomie 81,41 (w 2020 – 79,31).

OFICyna WYDAWNICZA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO

65-246 Zielona Góra, ul. Podgórna 50, tel. (68) 328 78 64
www.ow.uz.zgora.pl, e-mail: sekretariat@ow.uz.zgora.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie do zeszytu (redakcja, Mirosława Szott) ● **13**

STUDIA I MATERIAŁY

JĘZYKOWE I KULTUROWE WYMIARY EDUKACJI

EWA LIPIŃSKA, ANNA SERETNY ● **19**

Nauczanie języka przez literaturę, a literatury przez język – o metodzie skorelowanej w pracy z uczniami polonijnymi

DOMINIKA IZDEBSKA-DŁUGOSZ ● **37**

„Zdejmij okulary różowe!” – błędy w szyku zdania w polszczyźnie studentów ukraińskojęzycznych

MONIKA VÁLKOVÁ MACIEJEWSKA ● **49**

Jak wygląda polski dom? Adres kulturowy w polskiej literaturze współczesnej z perspektywy glottodydaktycznej

MIROSLAWA PODHAJECKA ● **61**

Podręcznik do nauki języka angielskiego Franciszka Kusza w świetle jego biografii

KRZYSZTOF ROGULSKI ● **87**

Obecność kultury szlacheckiej w Polsce XXI wieku (rekonesans)

WOKÓŁ POSTACI NAUCZYCIELA

EDYTA BARTKOWIAK ● **103**

Wzory myślenia o profesji nauczycielskiej w tradycji pedeutologicznej

ANASTAZJA SEUL ● **123**

Józef Koziński – nauczyciel akademicki i twórca psychotransgresjonizmu. Autobiografia w literackich i edukacyjnych kontekstach

NAD JĘZYKIEM

IGOR CHORUŻY, JOANNA GORZELANA ● **147**

Czy wiedźmin może nauczyć grzeczności? Elementy etykiety językowej w *Ostatnim życzeniu* Andrzeja Sapkowskiego

DANIELA ILNICKA ● **169**

Imiona chrześne chłopców nadane w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Częstochowie w latach 1950-1955 oraz 1980-1985

VIOLETTA JAROS ● **191**

Leksyka związana z mówieniem w listach emigracyjnych Joachima Lelewela pisanych do przyjaciół i znajomych

NAD LITERATURĄ

ALFRED SIAMA ● 215

Echa romansu tradycyjnego w twórczości literackiej Ignacego Krasickiego

GRZEGORZ IGLIŃSKI ● 235

Ślady robactwa. Drobiazgi zoomorficzne w twórczości Stefana Witwickiego

MACIEJ KUBIAK ● 255

Wśród czerni i złota – w kręgu poetyki Stanisława Staszewskiego

DAWID KOPA ● 275

Silva rerum w jednej osobie, czyli filozof Jan Kurowicki na literackiej ścieżce

WOKÓŁ BIBLI

PIOTR JUCKIEWICZ ● 289

Starotestamentalna typologia krzyża Jezusa Chrystusa

JANUSZ KRÓLIKOWSKI ● 309

Dzieło translatorskie św. Hieronima i *veritas hebraica*

OPINIE I RECENZJE

JOANNA KAPICA-CURZYTEK (rec.) ● 337

„Przygotowujemy coś wyjątkowego...”

ROBERT RUDIAK (rec.) ● 341

Lubuskość – czytanie poetyckiego miejsca regionu

KAMILA GIEBA (podała do druku) ● 349

Okiem studentów (Weronika Kasowska – Adam Kwiatkowski – Natalia Wajman)

KATARZYNA WĘGOROWSKA (rec.) ● 361

Na straży regionalnego dziedzictwa...

REGIONALIA LUBUSKIE

PRZEGLĄDY I OMÓWIENIA

KATARZYNA KRYSIŃSKA ● 369

„Ty wiesz...”. Zawierzenie i służba w twórczości Jerzego Hajdugi

JOANNA WAWRYK ● 385

Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze – podsumowanie kadencji w latach 2020-2022

JOANNA WAWRYK (podała do druku) ● 391

Prace wyróżnione przez Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze (koniec edycji w 2022 roku): Karina Dranikowska – Kornelia Świdzińska – Makary Sierpiński

KAMIL BANASZEWSKI ● 429

Bibliografia lubuskiej polonistyki akademickiej za rok 2021

POEZJA I PROZA

JERZY HAJDUGA ● **445**
[Wiersze i nie tylko]

ANNA NAPLOCHA ● **447**
[Wiersze]

MAREK KRUKOWSKI ● **449**
Zapiski bez znaczenia (fragment)

IZABELA TARASZCZUK (przełożyła z języka niemieckiego) ● **453**
Dwa wiersze Paula Petrasa o Zielonej Górze

Autorzy numeru ● **457**

TABLE OF CONTENTS

Introduction to the volume (Editors, Mirosława Szott) • **13**

STUDIES AND MATERIALS

LINGUISTIC AND CULTURAL DIMENSIONS OF EDUCATION

EWA LIPIŃSKA, ANNA SERETNY • **19**

To language through literature, to literature through language – about the correlated method in teaching heritage language learners

DOMINIKA IZDEBSKA-DŁUGOSZ • **37**

“Take off your glasses rose-coloured!” – on word order errors made by Ukrainian-speaking students in Polish

MONIKA VÁLKOVÁ MACIEJEWSKA • **49**

How does a Polish home look like? Cultural address in Polish contemporary literature from a glottodidactic perspective

MIROSLAWA PODHAJECKA • **61**

Franciszek Kuszal's textbook for the teaching of English in the light of his biography

KRZYSZTOF ROGULSKI • **87**

The presence of noble culture in 21st century Poland (reconnaissance)

ABOUT A TEACHER

EDYTA BARTKOWIAK • **103**

Teaching in the pedeutological tradition – thinking patterns

ANASTAZJA SEUL • **123**

Józef Koziński – a scholar and creator of psychotransgression approach. The autobiography through literary and educational contexts

ABOUT LANGUAGE

IGOR CHORUŻY, JOANNA GORZELANA • **147**

Can a witcher teach politeness? Elements of a linguistic etiquette in Andrzej Sapkowski's *Last Wish*

DANIELA ILNICKA • **169**

Boys' godfather names given in the Sacred Heart of Jesus parish in Częstochowa from 1950 to 1955 and from 1980 to 1985

VIOLETTA JAROS • **191**

Lexis connected with speaking in emigration letters written by Joachim Lelewel to his friends and acquaintances

ABOUT LITERATURE

ALFRED SIAMA ● 215

Echoes of traditional romance in the literary output by Ignacy Krasicki

GRZEGORZ IGLIŃSKI ● 235

Traces of vermin. Zoomorphic details in the works by Stefan Witwicki

MACIEJ KUBIAK ● 255

Among black and gold – on Stanisław Staszewski's poetics

DAWID KOPA ● 275

***Silva rerum*, within one person, that is philosopher Jan Kurowicki on a literary path**

AROUND THE BIBLE

PIOTR JUCKIEWICZ ● 289

The Old Testament typology of the cross of Jesus Christ

JANUSZ KRÓLIKOWSKI ● 309

The translation work of Saint Jerome and *Hebraica Veritas*

OPINIONS AND REVIEWS

JOANNA KAPICA-CURZYTEK (rev.) ● 337

„We are preparing something extraordinary...”

ROBERT RUDIAK (rev.) ● 341

The Lubusz Land identity – reading the poetic place of the region

KAMILA GIEBA (ed. by) ● 349

With students' eyes (Weronika Kasowska – Adam Kwiatkowski – Natalia Wajman)

KATARZYNA WĘGOROWSKA (rev.) ● 361

Protecting the regional heritage...

THE LUBUSZ LAND – REGIONAL MATERIALS

SURVEYS AND REPORTS

KATARZYNA KRYSIŃSKA ● 369

“You know...”. Trust and service in Jerzy Hajduga's works

JOANNA WAWRYK ● 385

The District Committee of the Olympiad of Polish Literature and Language in Zielona Góra – summary of the term of office in 2020-2022

JOANNA WAWRYK (ed. by) ● 391

Works awarded by the District Committee of the Olympiad of Polish Literature and Language in Zielona Góra (end of edition in 2022): Karina Dranikowska – Kornelia Świdzińska – Makary Sierpiński

KAMIL BANASZEWSKI ● 429
Bibliography of The Lubusz Land's Polish philology academic researchers' works printed within the year 2021

POETRY AND PROSE

JERZY HAJDUGA ● 445
[Not only poems]

ANNA NAPLOCHA ● 447
[Poems]

MAREK KRUKOWSKI ● 449
Irrelevant notes (fragment)

IZABELA TARASZCZUK (translated from German by) ● 453
Two poems on Zielona Góra by Paul Petras

Authors of the issue ● 457

WPROWADZENIE DO ZESZYTU

Oddawany do rąk Czytelnika ósmy numer rocznika gromadzi rozprawy filologów oraz humanistów zainteresowanych różnymi wymiarami użycia języka. Nadesłanych kilkanaście artykułów to świadectwo interdyscyplinarnego dialogu toczącego we współczesnej nauce i kulturze. Ich autorzy prezentują różne paradygmaty badawcze: literaturoznawczy, językoznawczy, pedagogiczny, psychologiczny, historyczny, filozoficzny, teologiczny.

W pierwszej części tomu pomieszczono studia dotyczące różnorodnych zjawisk zachodzących na styku język – edukacja – literatura. Ewa Lipińska i Anna Seretny opisują metodę skorelowaną, czyli nauczanie języka poprzez szeroko rozumiane teksty kultury. Artykuł zawiera scenariusz lekcji wykorzystującej opowiadanie pt. *Artysta* Sławomira Mrożka. W kręgu problematyki glottodydaktycznej pozostaje studium Dominiki Izdebskiej-Długosz poświęcone nieprawidłowościom szyku wyrazów w zdaniu w polszczyźnie studentów ukraińskojęzycznych. Autorka klasyfikuje popełniane przez tę grupę uczących się błędy składniowe, wyjaśnia ich przyczyny i prezentuje przykłady ćwiczeń doskonalących umiejętność stosowania poprawnej składni. Możliwościami płynącym z włączenia tekstów kultury w proces nauczania języka polskiego jako obcego poświęca uwagę Monika Válková Maciejewska. Fragmenty polskiej literatury współczesnej traktuje jako źródło leksyki odnoszącej się do polskiej przestrzeni lokalowej i krajobrazu miejskiego.

Wyimek dziejów polsko-angielskiej edukacji językowej opisuje Mirosława Podhajecka. Badaczka przybliżyła postać Franciszka Kuszla, lektora Szkoły Głównej w Warszawie, jednego z pierwszych zawodowych nauczycieli angielszczyzny na ziemiach polskich, oraz omawia zawartość jego rękopiśmiennego podręcznika. Okazuje się, że zdobyta przez Kuszla w warunkach emigracyjnych znajomość angielskiego nie przełożyła się na komunikacyjną metodę nauczania zastosowaną w analizowanym podręczniku. Zamykający tę część tomu tekst Krzysztofa Rogulskiego zwraca uwagę na żywotność dziedzictwa kultury szlacheckiej w teraźniejszości.

Kolejny segment zeszytu zawiera szkice uwypuklające kluczową w procesie edukacji postać nauczyciela. Anastazja Seul prezentuje sylwetkę Józefa Kozielskiego – wykładowcy akademickiego, twórcy transgresjonizmu w psychologii – jako miłośnika literatury pięknej. Przyjęta w artykule metoda linearnego studiowania tekstu pozwoliła na

wskazanie bogactwa cytowanych lektur. Liczne odwołania do dzieł literackich obecne w analizowanej autobiografii i jej artystyczne walory wskazują, że warsztat pojęciowy autora ukształtowała klasyczna literatura europejska. Głosem w debacie nad dawnymi i obecnymi wyzwaniem stawianymi nauczycielom jest szkic Edyty Bartkowiak. Badaczka sięga do historii, ukazuje genezę i różnice w postrzeganiu tej profesji na przestrzeni dziejów. Z artykułu wyłaniają się cztery role nauczyciela: jest „miłośnikiem dusz ludzkich”, twórcą i artystą w twórczej szkole, psychologiem (i facylitatorem), a także wzorem etycznym.

W następnej części numeru znalazły się studia poświęcone różnym wymiarom badań nad językiem i kulturą. Jednym z nich jest perspektywa badań lingwistycznych. Igor Choruży oraz Joanna Gorzelana analizują etykietę językową w cyklu opowiadań *Wiedźmin: ostatnie życzenie* Andrzeja Sapkowskiego. Stosowana przez literackie postacie tytułatura, pierwszorzędne i sekundarne akty grzeczności są istotnym elementem świata przedstawionego. Sposób, w jaki bohaterowie opowiadań realizują (lub ignorują) zasady *savoir-vivre'u*, pomaga w zrozumieniu relacji międzyludzkich panujących w świecie *Wiedźmina*. Daniela Ilnicka podejmuje temat powszechności nadawania imion chrześnych chłopcom w jednej z częstochowskich parafii. Autorka bada ilościowo i jakościowo antroponimy nadane w oddalonych o trzydzieści lat przedziałach czasowych, dzięki czemu śledzi tendencje nazewnicze, w tym także skłonność do nominowania synów imieniem rodzica. Język Joachima Lelewela stał się obiektem zainteresowania Violetty Jaros. Lingwistka bada leksykę odnoszącą się do zjawisk mowy i mówienia w korespondencji uczonego-polityka, powstałej w latach 1831-1860 podczas emigracyjnego pobytu we Francji.

Sekcja literaturoznawcza składa się z rozpraw skupionych wokół uporządkowanych chronologicznie utworów literackich i ich twórców. Alfred Siama, znawca zwłaszcza oświeceniowego dorobku rodzimego, przedstawia krytyczne uwagi Ignacego Krasickiego na temat romansu, a zarazem ukryte walory tego przedpowieściowego gatunku epickiego. Książę Biskup Warmiński traktuje go jako anachroniczny, pozbawiony walorów artystycznych, a jednocześnie inspiruje się nim, pisząc *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*. Artykuł Grzegorza Iglińskiego dotyczy mniej znanego polskiego romantyka Stefana Witwickiego. Literaturoznawca bada intensywność występowania określeń związanych z owadami w jego twórczości. Przedstawia ich funkcje, uwzględnia kontekst tradycji kulturowej i zwraca uwagę na symboliczną nośność przywołań tego obszaru fauny. Igliński wydobywa również walory humanistyczne obecne w dziełach dziełtnastowiecznego twórcy. Maciej Kubiak w artykule *Wśród czerni i złota – w kręgu poetyki Stanisława Staszewskiego* prezentuje inżyniera z Płocka, a zarazem barda i emigranta czasów PRL-u, dzielącego się z odbiorcami (przede wszystkim melomanami) swym widzeniem ludzkich spraw: tych, które przedstawia w ciemnej, smutnej tonacji, i tych, co przeblęskują złotym kolorem witalnej radości. Kubiak przekonuje, że poezja

Staszewskiego jest zapisem stanów emocjonalnych, paletą różnorodnych ludzkich przeżyć, także osobistych doświadczeń. Autor tekstu *Silva rerum w jednej osobie, czyli filozof na literackiej ścieżce* analizuje utwór *Pan Kepler raczy umierać* napisany piórem wykładowcy filozofii Jana Kurowickiego. Dawid Kopa koncentruje się na związku monodramu z różnymi polami aktywności twórczej akademika. Zdaniem badacza, interpretowany tekst – przywołujący topos *ars moriendi* – stanowi punkt zwrotny w literackiej spuściźnie Kurowickiego.

Tom zamykają studia realizowane z perspektywy teologicznej. Piotr Juckiewicz przybliży czytelnikowi świat kultury biblijnej. Ukazuje prefiguracje krzyża obecne w Starym Testamencie i przedstawia rozwój jego symbolicznego znaczenia w dziejach Izraela. Autor zwraca uwagę na mnogość obecności krzyża w Starym Testamencie: w znakach materialnych, gestach, w starotestamentalnym stroju (np. efod kapłana), a nawet w przedmiotach codziennego użytku. Artykuł Janusza Królikowskiego skupia uwagę czytelnika na owocach translatorskiego trudu św. Hieronima. Rozprawa ukazuje szerokie rozumienie terminu *veritas hebraica*, oznaczającego, że oryginalny tekst hebrajski jest nośnikiem prawdy objawionej. Teolog zarysowuje drogi intelektualnej i duchowej formacji mnicha-poligloty, nie pomijając przy tym wpływu ludzi jego epoki pomocnych w osiągnięciu głębokiej dojrzałości kulturowej, moralnej i religijnej tłumacza. Na tak szerokim tle uczony przybliży kolejne etapy zaangażowania autora Wulgaty w przekład starożytnych ksiąg.

Redaktorki naukowe numeru

*

Dział opinii zawiera omówienie powieści Alfreda Siateckiego (Joanna Kapica-Curzytek), wyróżnioną Lubuskim Wawrzynem Literackim w roku 2022, oraz książkowego studium Mirosławy Szott pt. *Czytanie miejsca. Poezja lubuska w perspektywie geopoetyki* (Robert Rudiak). Katarzyna Węgorowska ponownie pochyla się nad sposobami zachowania regionalnego dziedzictwa, tym razem w związku z internetową publikacją pt. *Krajeńska Galeria Sztuki*. Natomiast Kamila Gieba zaproponowała do utrwalenia w druku trzy teksty studentów, którzy swoje prace przygotowali w ramach zaliczenia przedmiotów realizowanych przez badaczkę i w jakich wzięli udział.

Najnowszą odsłonę sekcji regionalnej rocznika otwiera obszerny szkic Katarzyny Krysińskiej na temat poezji ks. Jerzego Hajdugi; jego twórczość autorka dzieli na trzy typy wypowiedzi. Są to: „głosy o powołaniu” (nurt kapłański), wyznania inspirowane codziennością (nurt konfesyjny) oraz elegie i poezja szpitalna (nurt wanitatywny). Jest to subtelne i pełne uwagi czytanie tej twórczości, jednocześnie stanowiące zaproszenie do wejścia w wieloznaczny język drezdeneckiego poety, a to tylko pierwsza przygoda z tym dorobkiem w tomie, czeka bowiem kolejna. Joanna Wawryk występuje niejako

w dwóch rolach, najpierw dokumentuje działalność Komitetu Okręgowego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze w latach 2020-2022, a następnie prezentuje najlepsze prace przedstawione przez uczestników Olimpiady w jej ostatniej edycji. Partię tę wieńczy przegląd Kamila Banaszewskiego, rejestrujący dorobek naukowy lubuskiej polonistyki za rok 2021.

Zapraszamy też do zapoznania się z częścią literacką „Regionaliów”. Tym razem jej wstępną partię wypełniają minimalistyczne i do głębi przejmujące teksty ks. Jerzego Hajdugi. Z wielką przyjemnością prezentujemy próbkę wierszy Anny Naplochy, będącej jeszcze przed debiutem książkowym. W odrębnej kategorii (proza) znajduje się tekst Marka Krukowskiego pt. *Zapiski bez znaczenia* – to fragment kolejnego projektu książkowego zielonogórskiego pisarza i filozofa, którego poprzednie książki (*Udręczenie*, *JAMIMOJE*) zostały dostrzeżone w lokalnym środowisku. Całość zamykają dwa wiersze Paula Petrasa o Zielonej Górze w tłumaczeniu Izabeli Taraszcuk.

Szefowa działu „Regionalia lubuskie”, redakcja